

Om een Meisje...

Kort verhaal door T. Bokma

Boer Jansonides stapt de deur uit, wil een luchtje scheppen.

Wat is 't heerlijk, zo op de vroege morgen!

De dauw heeft miljarden flonkerende diamanten over de greide uitgestrooid, een verrukte leeuwerik kon 't hier beneden niet langer harden en zingt nu in hoge luchten zijn trillend loflied.

De kleine zanger is een verdwijnende stip in 't blauw van de hemel, maar zijn lied wordt niettemin gehoord, ook door Jansonides. Zou dat lied ook omhoog stijgen en in de hemel gehoord worden? Als vormloze blokken liggen de melkkoeien nog op 't plekje, dat ze met eigen lichaamswarmte tot een heerlijke rust- en slaapplek omtoverden. Intussen heeft de bles z'n baas al herkend, hinnikt en loopt op de boer toe, bedelend om een liefkozend klopje tegen de hals, om wat vriendelijke woordjes, om het gebruikelijke suikerklontje. Als deze drie goede dingen ontvangen zijn, schuurt 't beest de machtige kop even tegen Jansodines' mouw als dankbetoon. Jansonides houdt van dit paard: 't is sterk, gewillig en gehoorzaam.

Kijk! boven de sloten hangt hier en daar nog wat ochtendnevel, maar zienderogen lost die op nu de zon hoger rijst en haar gloed aan kracht wint.

Als hij zijn blik zo langs de sloot laat gaan, ziet hij aan 't eind er van de beide arbeidershuisjes, die bij de boerderij horen en dus zijn eigendom zijn. Bij 't zien van die huisjes komt er een wrevele trek op zijn gezicht. In het eerste woont Harm Krulsma, zijn arbeider.

Juist komt de man de deur uit om naar zijn werk te gaan.

Een beste kerel, die Harm. Een goede werker ook, die voor zijn grote gezin... hij heeft vier jongens en drie meidjes... een voorbeeldige vader is. Dat is dus in orde en Harm heeft 't op de boerderij best naar z'n zin.

Maar in het andere huisje woont Jan de Boer, ook wel een beste kerel, maar...

Ze hebben altijd in de beste harmonie samen gewerkt, samen geleefd, tot ze twist kregen. Jan de Boer heeft een kind, een meisje van vijftien jaar... ze kan ook zestien zijn, dat weet Jansonides niet precies. Dat meisje... Trudi heet ze, gaat op de mulo in de stad. Ze kan heel goed leren en hoopt, na 't verkrijgen van het diploma, bij de posterijen tewerk te worden gesteld.

Juist over dat meisje kregen ze ruzie.

Jansonides heeft vijf kinderen... ze kwamen kort op elkaar en dat heeft zijn vrouw een hele knauw gegeven. Als de handige Trudi bij hen kwam wonen... Ze zou 't hier best hebben en 't zou voor de boerin een hele verlichting zijn. Maar Jan de Boer en diens vrouw hebben er geen oren naar... ze weigerden. Dat vindt Jansonides heel dom, ook heel ondankbaar. Immers, Jan de Boer was vroeger arbeider, zijn arbeider, en woont nu nog in zijn huisje... Ja, ook nu nog, nadat hij door een ongeluk ongeschikt is geworden voor het zware boerenwerk. Hij woont er heel goedkoop en bij het huisje hoort een mooi lapje grond. Jan de Boer heeft er een stukje weiland bij gekocht, dat hij geschikt kon kopen en verbouwt nu groenten, die hij naar de veiling stuurt.

Jansonides heeft zijn vroegere arbeider dus best behandeld... hij liet hem in dat huisje wonen voor een heel schappelijke huurprijs en nu weigert hij, Trudi af te staan.

't Is waar, de boer heeft het huisje niet nodig voor een tweede arbeider sinds hij elektrisch melkt, waarbij de grote meid desnoods ook kan helpen, maar Trudi zou de vrouw prachtig kunnen helpen bij de vijf handenbinders. Ja, als...

Jansonides staat bij de scheidsloot, als Jan de Boer, een emmer in de hand, naar de slootkant komt om water te scheppen... hij is zeker van plan andijvie te verplanten.

Goeie morgen, boer! roept hij en brengt even twee vingers naar de rand van zijn pet.

De boer geeft geen asem... hij zal niet gehoord hebben.

De greide staat er mooi voor, boer... wat een gras! Maar ook nu gaat het balletje niet op. Toch komt de boer een paar stappen dichterbij... hij heeft wat te zeggen... te vragen eigenlijk, te gelasten. Hebben jullie je nu al eens bedacht en komt Trudi bij ons?

Jan de Boer schrikt op... begint de boer er nu toch weer over? Hij heeft toch duidelijk gezegd, dat 't voor de toekomst van hun kind noodzakelijk is, school te gaan.

Boer, ik zou je graag je zin geven, maar over een paar maanden moet ze examen doen en dus alle zeilen bijzetten om goed beslagen op 't ijs te komen. En kan dat niet een paar jaar wachten? Dan waren wij door de grootste zorgen heen. Trudi is nu toch te jong om een aanstelling te krijgen, ik heb 't onderzocht.

Kan wel wezen, boer, maar als ze zo lang met de studie wachtte, was ze stellig alles vergeten en kon ze van voren af aan beginnen.

Dan is die studie me geen cent waard en nu praat ik er niet langer over. Nu vraag ik alleen: doen of niet doen?

En dan voegt hij er dreigend bij: Bedenk, dat je in mijn huisje woont en haast geen huur betaalt. Waar ik heel dankbaar voor ben, want na dat ongeluk...

Ja, ja, daar weet ik alles van. Van je dankbaarheid ook.

Dan draait hij de arbeider de rug toe en loopt met driftige stappen terug. Hij heeft nog iets in de schuur te doen, maar al gauw gaat hij naar de kamer, waar Wiets, zijn vrouw, juist de jongste spruit in 't bad heeft.

Wat groeit die kleine al lekker, man! Als hij zo doorgaat, kan ik hem straks niet meer baas... toch jammer, dat Trudi niet bij ons wil wonen.

'k Heb 't haar vader nog eens gevraagd.

Ja... en...

Hij is zo koppig als 'n ezel! gromt de boer en stopt met driftig beweeg zijn pijp. Maar hij moet oppassen... 'k heb hem in mijn macht: hij woont in ons huis is 't niet?

Wat wou je dan? Je kunt hem er niet uitzetten en dat zou ik...

Kijk! daar gaat Trudi!

Ja, 't meisje fietst vlug over de weg, haar tas met boeken zit op de bagagedrager.

Man en vrouw kijken 't kind even na en weten allebei, dat ze die flinke en knappe meid dolgraag in huis zouden hebben... dat ze haar haast als eigen dochter zouden behandelen.

En ze zal hier komen, besluit Jansonides bij zichzelf. Kom, ik ga naar de stad, 'k heb er boodschappen, zegt hij.

Dan ga je zeker ook bij Beppe aan?

Ja, dat kon ik wel doen.

Misschien wil ze nog eens een paar weekjes komen logeren.

'k Zal 't vragen, zegt Jansonides, die heel veel met zijn vrouws moeder op heeft.

Beppe woont in een keurig huisje op de Kade... ze heeft het in de goedkope tijd gekocht.

Als Jansonides die voormiddag, zo tegen koffietijd bij haar aanlandt klaagt ze: 't huis bevalt me best, maar de tuin vraagt nog al wat onderhoud en de tuinlui schijnen 't geweldig druk te hebben... ze komen tenminste niet.

Ja, zegt Jansonides, Beppe zit met haar tuin en wij zijn om een hulpje in de huishouding verlegen. En dan vertelt hij.

Weet je wat, Gerben, ik moest nog maar eens een paar weekjes bij jullie komen. Wiets heeft 't niet gemakkelijk... vijf kinderen in zeven jaren kosten heel wat krachten van de moeder en 't is bij jullie een drukke bedoening.

Ik ben blij, dat je een poosje komt, Beppe... ik kwam het je juist vragen, maar we moeten geregeld hulp hebben en hadden Trudi op 't oog. En die bedankt er voor... haar ouders tenminste. Ze moet studeren, ha, ha!

Ja, Gerben, dat is jammer, maar je moet bedenken, dat dat meisje, als ze door 't examen komt, een goede betrekking kan krijgen. Dan is ze voor haar leven geborgen en heeft gewoekerd met de talenten, die God haar gaf.

Jansonides begrijpt, dat hij Beppe niet op zijn hand heeft bij het volvoeren van zijn plannen. Maar hij zal die plannen volvoeren en Beppe zal er zich bij neer moeten leggen.

In 't volgende nummer van „De Leeuwarder” kan men de advertentie lezen: Op grote boerderij gevraagd een flinke arbeider. Mooie woning beschikbaar. Brieven...

Twee weken later. Jansonides loopt met vrouw en schoonmoeder zo tegen de avond het land nog

eens in. Na deze warme dag is 't goed wandelen hier, beter dan op de stoffige weg. Morgenvroeg gaat Beppe weer naar het eigen huis, ze wil zich nu nog eens verlustigen in 't zien van Gerbens mooi beslag vee. Ze lopen tot de scheidsloot... aan de andere kant zitten Jan de Boer en diens vrouw op de bank voor hun huis even uit te blazen van het werk.

Opeens loopt Gerben naar de sloot en roept: Ik moet jou hebben, Jan!

Man en vrouw komen beiden naar de kant. Ze schijnen te voelen: er broeit wat. Dat voelen Beppe en Wietske ook. Ook zij komen dichterbij.

En het is zo. Als ze naast elkaar tegenover de boer staan, stelt deze zijn vroegere arbeider het ultimatum: Jan, ik heb je nu tweemaal gevraagd en tweemaal heb je mij voor 't hoofd gestoten... ik vraag 't je nu voor de derde en laatste maal: Komt Trudi bij ons wonen?

Jan de Boer moet antwoorden... hij kijkt zijn vrouw aan, alsof hij wil zeggen: je bent het toch met me eens? De boer geeft het niet op, hij zal misschien de huur aanmerkelijk verhogen... hij kan hen niet uit het huis zetten... dat verbiedt de wet. Daar is hij dus gerust op.

Boer, ik heb 't je al vaker zaid... het kan niet. Wij menen, dat Trudi de school moet aflopen, dat ze examenen moet doen en een betrekking bij de posterijen moet zien te krijgen.

Dan... bries de boer, heb ik je nog maar een ding te zeggen...

Op dat ogenblik komt het meisje, waarom het gaat, naar buiten, loopt naar de slootkant, gaat tussen haar vader en moeder in staan.

Jansonides doet het uiterste.

Trudi, zegt hij, 'k heb je vader gevraagd, dat je bij ons zou komen wonen, de vrouw heeft hulp nodig, maar hij heeft er geen oren naar. Wat zeg je er zelf van?

Boer, de volgende maand is 't examen en als ik slaag, wilde ik graag bij de posterijen. Daarom kan ik...

Waarvoor je toch nog te jong bent. Meid, streef toch niet langer tegen... je zult 't goed bij ons hebben!

Dreiging en belofte.

Daar staat het meisje. Ze is flink uit de kluiten gewassen. Ze is haar moeders evenbeeld met haar overvloed van blonde haren boven 't hoge voor-

(Vervolg op blz. 28, 1e kolom)

Een geliefde des keizers

naar Li-Tai-Po

Charme der jeugd, onder een dak van goud,
omrankt door 't rood van het rosarium.

Bergbloemen in het haar, het fraaiste diadeem,
mantel die zijden kelken openvouwt.

Verlaat zij schrijdend, dansend het paleis,
zij begeleidt de glorie van den keizer.

Maar eenmaal breekt het ritme van die wijs
en waait naar d'avondwolken, grijs en grijzer.

ANDRIES DONGERA

hoofd, met haar heldere en vrijmoedige blikken op de boer gericht, een prachtig kind maar ook een, die bewust haar keuze reeds heeft gedaan en die weet, wat ze waard is.

Als heit en mem 't goed vinden, wou ik graag op school blijven, boer!

Zo... denk jij er zo over? Dan zal ik ook eens zeggen, hoe ik er over denk: jullie zullen mijn huis moeten opgeven, ik zeg jullie hierbij de huur op!

Dat gaat niet, boer, weerstreeft Jan, de wet...

De wet zegt, dat de eigenaar over zo'n huis kan beschikken, omdat het een dienstwoning is. Ik zal een tweede getrouwde arbeider huren en jullie kunnen op straat gaan staan!

Jan de Boer is bleek geworden... aan die mogelijkheid heeft hij niet gedacht. Beppe wil bemiddelen: Dat moet je niet doen, Gerben! Denk eens aan die vijfde april van verleden jaar. Dat je plaats toen niet in vlammen is opgegaan...

Maar Gerben Jansonides is voor geen rede vatbaar. Ik weet 't, Beppe! maar 'k weet ook, dat ik nu doorzet. Als die meid bij haar plan blijft, zet ik de hele zoi er uit... wat denken ze wel!

Gerben, doe 't niet, zegt ook de vrouw van de boer. Jullie konden 't altijd best met elkaar vinden... zo moet het blijven. En je praat van 'n zoi... die zul je krijgen met die man uit 't Heidenschap... denk daar aan.

Maar ik ben de boer. Beppe en Wiets! gaan jullie maar naar huis... ik zal de dingen hier wel recht zetten... ze zullen weten, dat de boer baas is.

Ja, we gaan naar huis, Wietske. Nog een ding wil ik zeggen... en Beppe komt een stap dichterbij de sloot... Jan de Boer, als jullie uit 't huis worden gezet, is 't nog niet nodig, op straat te gaan staan. Dan komen jullie bij mij inwonen, want ik ga de volgende maand naar Talma-oord.

Als er plotseling een bliksemstraal vlak voor hun voeten was ingeslagen, hadden de vijf mensen daar aan de slootkant niet harder kunnen schrikken... Beppe wil naar een bejaardentehuis!

Gerben schrikt misschien wel 't allermeest. In een flits ziet hij, wat er zal gebeuren: in 't huisje van De Boer komt straks die man uit 't Heidenschap met zijn gezin... een slonzige vrouw, twee grote dochters, die hij voor nog zoveel niet in huis, nog minder bij zijn kinderen zou willen hebben... Hij heeft maar te schrijven, dat hij 't gevraagde loon wil geven en... de zoi komt!

En Beppe naar Talma-oord... weg uit haar mooie huis, weg uit de buurt!

Dat kun je niet doen, Beppe! Dat wil ik niet hebben! roept hij.

En ik wil niet, dat Jan de Boer op straat gezet wordt, Gerben! Naast God heb je 't hem te danken, dat je plaats niet in vlammen is opgegaan... dat deze kostelijke beesten niet ellendig in de brand zijn omgekomen, terwijl Jan de Boer 't aan mij te danken heeft, dat hij half invalide werd, doordat ik met de ladder boven op hem viel... maar dat weet je even goed als ik. Je moet ook weten, dat je onchristelijk handelt... tegen beter weten in... Dan komt de boer tot bezinning en erkent, op de verkeerde weg te zijn.

Beppe, je hebt gelijk, ik deed verkeerd. Laat De Boer blijven wonen, al krijgen we Trudi dan niet. Maar je mag niet naar Talma-oord gaan, je moet bij ons blijven, we kunnen je niet missen... tenminste niet op deze manier.

't Is goed, Gerben... ik ben blij, dat je je ongelijk erkent. Neen, nu ga ik niet naar dat bejaardentehuis...

Waarvoor je eigenlijk ook nog veel te flink bent. Zo is het... ik kom af en toe nog wel eens logeren, hoor!

In 1967

Straks gaan we ook in de verkeersluchtvaart door de geluidsbarrière

Vorig jaar deden we nog een uur of 14 over een vlucht naar New York, met een zuiger-vliegtuig. Thans doen we het met een DC-8 straalvliegtuig in een uur of 7. En straks, omstreeks 1970, zullen we het waarschijnlijk in slechts 2 uur kunnen doen. Want overal in de vliegtuigfabrieken staan al ontwerpen op de tekenplank van verkeersvliegtuigen, die met twee of driemaal de snelheid van het geluid zullen vliegen, d.w.z. tussen de 2400 en 3200 km per uur (een DC-8 kruist nu op een 950 km per uur). We zijn er dus nog lang niet in de verkeersluchtvaart.

Onlangs brachten de meeste Nederlandse dagbladen het opzienbarende bericht, dat de Pan American World Airways bij de Boeing-vliegtuigfabrieken al een supersonisch verkeersvliegtuig zou hebben besteld.

Dit toestel, dat met driemaal de geluidssnelheid zou vliegen, zou al in 1967 op de lucht-routes komen en Pan American zou er 15 van hebben besteld. Dit bericht, door het ANP op de telex gebracht en prompt door de Nederlandse dagbladen gepubliceerd, bracht grote verwarring onder de luchtvaartmensen. Zowel Boeing als Pan American hebben zich gehaast het bericht tegen te spreken. Hoe kwam het ANP dan aan de gegevens? Van de Pan American vertegenwoordiger in Amsterdam, die tijdens een cocktail-partij de gegevens verstreekte aan een ANP-verslaggever. In luchtvaartkringen wordt aangenomen dat het wel 1970 zal worden vóór het supersonische verkeersvliegtuig er komen zal. Daar staat tegenover dat de Fransen al hebben verklaard in 1967 op de markt te zullen komen met de Super-Caravelle, een toestel voor Mach 2.2 (ruim tweemaal de geluidssnelheid) en niet bedoeld voor de grote intercontinentale routes, maar de korte en middelgrote afstanden. Met die Super-Caravelle zullen we straks in 10 minuten van Amsterdam naar Londen kunnen vliegen. Het duurt veel langer om van het hartje van Amsterdam naar